

Het werk van onze vrijwilligers

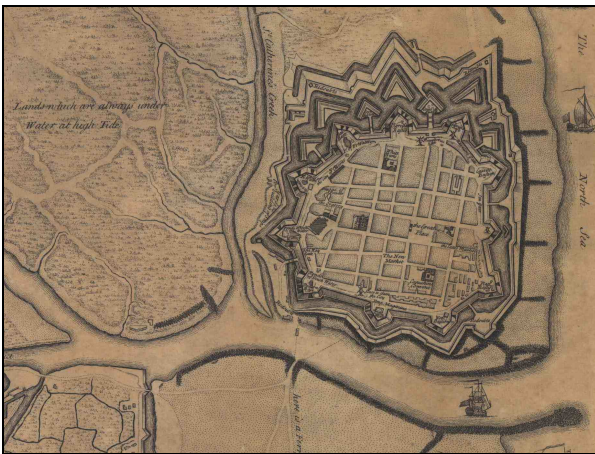
Genealogie Oostende

Sinds de vorige Archiefbrief werkten onze vrijwilligers de indexen van de geboorteakten af van 1867, 1870-1874 en 1876. U kan de indexen, samen met de akten zelf online raadplegen via de Archiefbank Oostende.

Kazerne Bootsman Jonsen

In 2009 verwierf de stad Oostende ca. 2 ha. grond van de voormalige kazernegronen Bootsman Jonsen om er een woonproject te realiseren. Indien alles volgens plan verloopt, zouden de werken in de loop van 2013 starten. Reden genoeg om even achterom te kijken naar de geschiedenis van de site en van de kazerne.

De site van de kazerne Bootsman Jonsen lag tot laat in de 18de eeuw in agrarisch gebied, net buiten de vesten van Oostende. Het was een rustige, landelijke uithoek van de Sint-Catharinapolder.

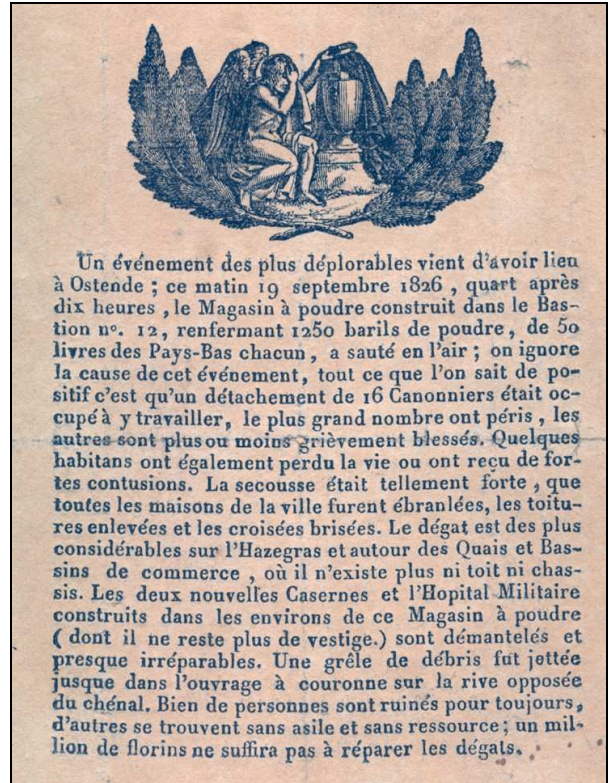
Uitsnit uit een kaart van Oostende binnen de vestingen en omgeving, ca. 1710; het noorden bevindt zich op deze kaart rechts (SAO/KPI/G0095)

Omdat de Stad door een economische bloei uit haar voegen barstte, stond keizer Jozef II in 1781 toe dat de zuidelijke vestingen werden doorbroken. De vrijgekomen terreinen werden verkaveld maar nog niet bebouwd.

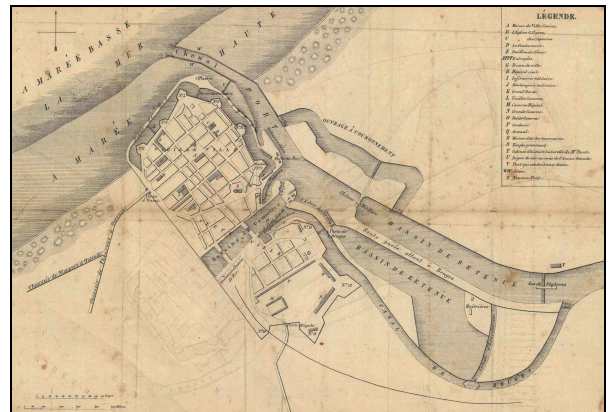
Tijdens het Frans bewind liet Napoleon nieuwe strategische bouwwerken rond het Hazegras aanleggen om de zuidelijke stadsuitbreiding te beveiligen. Die werken werden pas in 1827 voltooid. In de Hollandse periode (1815-1830) richtte men het terrein tussen de stad en de

zuidoostelijke bastions in als militair complex: er werd een kazerne gebouwd, een militair hospitaal, een centraal legermagazijn, een kruutmagazijn en later nog een magazijn voor de artillerie.

In september 1826 ontplofte het buskruitmagazijn dat was gehuisvest in één van de bastions. Er vielen twaalf doden en de schade in en in de omgeving van de kazerne was aanzienlijk.

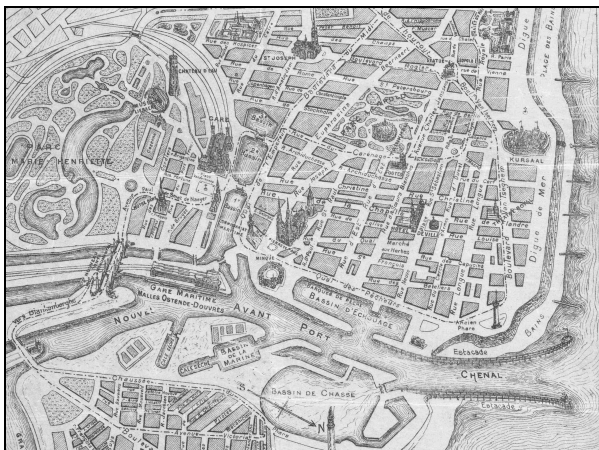
Mededeling over de ontploffing van het buskruitmagazijn in Oostende, 1826 (SAO/DW/D020)

Plan van Oostende, ca. 1842 (SAO/KPI/G0077)

In 1865 werd de functie van Oostende als vestingstad opgeheven en kon de ontmanteling van de vesten beginnen. Ook na die ontmanteling bleef de zgn. Hazegraskazerne bestaan maar de omgeving

errond kreeg de volgende jaren wel een grondige facelift. Ten zuiden werd tussen 1888-1892 het Bois de Boulogne aangelegd (het latere Maria-Hendrikapark) naar de plannen van Duitse landschapsarchitect Edward Keilig. Vanaf 1899 werd, in het kader van de uitbreidingswerken van de haven, de Graaf de Smet de Naeyerlaan aangelegd.

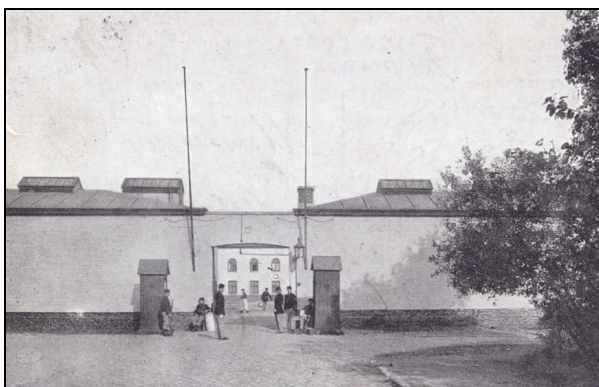

Uitsnit van een plan van Oostende, ca. 1900; het noorden bevindt zich op deze kaart rechts (SAO/KPI/F0053)

Deze nieuwe noord-zuid-as van de Hazegraswijk sneed het kazernedomein middendoor. Onder impuls van koning Leopold II werd ten westen van de Graaf de Smet de Naeyerlaan een nieuwe kazerne gepland met integratie van de nog resterende kazernegebouwen (o.a. het hospitaal).

De kazerne vóór de Eerste Wereldoorlog (SAO/FT/B1639)

De kazerne vóór de Eerste Wereldoorlog (SAO/PK/B0872)

In die fase (1908-1911) werd o.a. de officiersmess gebouwd in een neoclassicistische stijl naar de plannen van de befaamde Brugse architect Louis Delacenserie.

Officiersmess, gebouwd in 1911 (SAO/PK/B870)

De officiersmess is beschermd als monument bij ministerieel besluit van 19 februari 2002.

Tot aan de Tweede Wereldoorlog was het 3de Linierement, dat veel West-Vlamingen in de rangen telde, er gekazerneerd.

Het 3de en 23ste Linierement: schouwing van de troepen (SAO/FT/C5078)

Het 3de en 23ste Linierement (SAO/FT/C5080)

Het 3de en 23ste Linieregiment: eedaflegging (SAO/FT/C5081)

In 1932 doopte men de kazerne om tot de kazerne Generaal Mahieu, naar de bevelhebber van het 3de Linieregiment die tijdens de Eerste Wereldoorlog het bevel had gevoerd.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog nam de Duitse bezetter de kazerne in. Na de oorlog werd het een tijdlang door de Britse geallieerden gebruikt als transitkamp tot de in 1946 opgerichte Belgische Naval Sectie van het leger (de latere Belgische Zeemacht) er een onderkomen vond.

Prins Albert bezoekt de zeemacht voor haar tiende verjaardag (SAO/FT/C2447)

In 1956 werd op de site een nieuw gebouw in een internationale moderne stijl opgetrokken om er de mijnenbestrijdingsschool in te huisvesten.

Een parade van de Zeemacht, voor de kazerne (SAO/FT/C2821)

In 1972 veranderde de naam in Kazerne Bootsman Jonsen. De Zeemacht verhuisde vanaf 1976 geleidelijk aan van Oostende naar Zeebrugge en de kazerne werd meer en meer verlaten. De kazerne huisvest vandaag enkel nog de gereputeerde internationale mijnenbestrijdingsschool Eguermin en enkele kleine diensten.

BOOTSMAN JONSEN

Charles Jonsen werd geboren in Antwerpen op 18 mei 1902. In 1922 volgde hij legerdienst in het Torpedo & Marinekorps. Hij verbleef bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in Engeland, waar hij zich op 13 juni 1941 meldde bij het Londens recruitersbureau. Hij werd onderofficier bij de Belgische sectie van de Royal Navy op 6 juni 1942. Op 21 december 1943 slaagde hij in het examen als bootsman. Hij werkte als ontminner waar hij tijdens een ontminningsoperatie op de Schelde op 24 september 1944 stierf.

DUITSE LUFTSCHUTZBUNKER

Binnen het domein van de kazerne ligt een Duitse "Luftschutzbunker" uit de Tweede Wereldoorlog. De bunker maakte deel uit van de Atlantikwal en is door zijn omvang en zijn zadeldak uniek in België en heel zeldzaam in Europa. Het ondergrondse complex werd zo gebouwd omdat de bunker dan moeilijk met een vultreffer te raken was. De bunker is maar liefst 68 m lang en 8,5 m breed, de muren zijn minimaal 1,5 m dik.

Tijdens de Koude Oorlog werd de bunker gebruikt als telefooncentrale, later als

opslagplaats. De bunker werd beschermd bij ministerieel besluit van 7 februari 2011.

MEER WETEN

- CALLAERT, Gonda e.a. *De Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed Oostende*. Brussel, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement LIN, AROHM, Afdeling Monumenten en Landschappen, 2005.
- COPPEJANS, Juliaan. *Kwartiermess van de Marinekazerne Bootsman Jonsen* - Open Monumentendag, 1998, pp. 25-28.
- FARASYN, Daniël. *1769 - 1794. De 18de eeuwse bloeiperiode van Oostende*. Oostende, Stadsbestuur (Oostendse Historische Publicaties, 2), 1998, pp. 131-161.
- LOGGHE, Frederic. *Het Hazegras: de verloren rijkdom van een wijk: een greep uit de geschiedenis*. Oostende, Stadsbestuur (Oostendse Historische Publicaties, 5), 1999, pp. 55-59.
- LOMBAERDE, Piet. *De vestingbouwkundige werken van Oostende : 1572-1865* - De Plate, 1987, p. 247-248.
- MENU, Filip. *De Hazegraskazerne* - De Plate, 1979, p. 10-15.

Opgemerkt en meegedeeld

Nieuwe website over familiegeschiedenis

Op 21 oktober 2012 werd met www.familiegeschiedenis.be een gloednieuwe website gelanceerd die iedereen met belangstelling voor familiegeschiedenis uit de startblokken helpt en de weg toont naar beschikbare bronnen, werkinstrumenten en hulpmiddelen. Deze website kwam tot stand in het kader van het cultureel-erfgoedproject "Mijn Verloren Land. Hoe schrijf ik de geschiedenis van mijn familie?", een gezamenlijk initiatief van het Instituut voor Publieksgeschiedenis (UGent) en Familiekunde Vlaanderen vzw met de steun van de Vlaamse Overheid, Heemkunde Vlaanderen vzw, Amsab-ISG en het Rijksarchief in België.

Het project "Mijn verloren land" liep van september 2011 tot september 2012 onder leiding van prof. dr. Christophe Verbruggen. Dr. Nele Provoost was als wetenschappelijk medewerker verantwoordelijk voor de inhoudelijke en praktische uitwerking ervan. De technische realisatie van de website was in handen van Amsab-ISG. Sinds oktober 2012 wordt de website beheerd door Familiekunde Vlaanderen vzw die instaat voor het onderhoud en de inhoudelijke aanvulling van de website. (med.)

Provinciaal Archiefnetwerk Probat gelanceerd

Sinds 28 november 2012 kunnen onderzoekers hun bezoek aan enkele West-Vlaamse archieven van thuis uit voorbereiden. Ze kunnen zelfs in hun huiskamer enkele veel geraadpleegde archiefreeksen rechtstreeks bekijken. De Provincie West-Vlaanderen liet de centrale databank en webapplicatie Probat ontwikkelen door de firma LCP nv (Oostkamp). De Provinciale Archiefdienst gebruikt deze toepassing voor het invoeren van archiefbeschrijvingen en voor het archiefbeheer, maar ook de West-Vlaamse lokale overheidsbesturen die minimum een halftijds archivaris in dienst hebben, kunnen er gratis gebruik van maken. Alle deelnemende lokale besturen voegen hun archiefbeschrijvingen toe aan de centrale databank. De website maakt het mogelijk om online te zoeken in die beschrijvingen van dossiers, foto's, affiches, kaarten, plannen, enz. Het verkennen of voorbereiden van een onderzoek kan dus voortaan van thuis uit. Om de archiefdocumenten zelf in te kijken is in principe nog altijd een bezoek aan een van de archiefleeszalen nodig. Toch bevat de databank nu al digitale beelden van enkele documentenreeksen zelf. De onderzoeker moet dus niet langer voor deze documenten naar de leeszaal toekomen. Zo is de volledige reeks 'militieregisters' (1813-1922) van het Provinciaal Archief online te raadplegen, en ook de plannen en tekeningen uit de verschillende archiefreeksen met vergunningsdossiers 'gevaarlijke, hinderlijke en ongezonde bedrijven' of de milieuvergunningdossiers (tot 1970). Op dit ogenblik zijn aangesloten op de centrale databank: de Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen en de lokale archiefdiensten van Harelbeke, Heuvelland, Houthulst, Ichtegem, Kortemark, Langemark-Poelkapelle, Middelkerke, Poperinge, Staden, Tielt (Stad en OCMW), Vleteren, Wervik en Zedelgem. De databank wordt nog constant uitgebreid en binnen enkele maanden zullen nog 17 bijkomende West-Vlaamse lokale archieven aangesloten zijn. De databank is te vinden via www.west-vlaanderen.be/probat. (med.)